

Reble

Butlletí informatiu, divulgatiu i d'opinió
de l'Associació Cultural L'Espona

Núm. 85 juny- juliol 15

Edita: Associació Cultural L'Espona
Adreça: C/ Escoles, 5 43370
La Palma d'Ebre
e-mail: espona@associaciolespona.cat
web: www.associaciolespona.cat

Editorial

Els resultats a Catalunya de les eleccions municipals del passat 24 de maig constaten alguns fets que, amb totes les reserves del món, poden ser tendència de cara als comicis al Parlament del proper 27 de setembre.

En primer lloc, les forces plenament independentistes són les més votades: CiU (almenys, CDC), ERC i CUP sumen el 45 % dels vots al Principat. En canvi, les forces totalment contràries al procés (PSC, PP i C's) representen el 32,03 % dels sufragis. ICV-EUiA (incloent-hi coalicions com ara BComú), favorable al procés, però no explícitament independentista, n'ha obtingut un 11,78 %.

L'independentisme es desplaça clarament cap a l'esquerra: CiU passa del 27,12% el 2011 a un 21,49 % el 2015; ERC, del 8,98 % al 16,39%, i la CUP, del 2,17 % al 7,12 %.

Les forces a la «frontera» com ara ICV-EUiA, tenen la clau perquè l'opció que Catalunya esdevingui un nou Estat independent reixeixi. Per això, l'actitud dialogant i inclusiva de Jordi Sánchez, nou president de l'ANC, ha de ser valorada de manera molt positiva.

Finalment, la Palma, per primera vegada a la història, té un ajuntament totalment independentista, format per CiU i ERC-AM. Esperem que aquest fet signifiqui l'inici d'una nova etapa en la política municipal, que permeti afrontar els grans reptes dels propers anys.

Activitats

- Diumenge 5 de juliol, trobada de puntaires, a La Palma d'Ebre.
- Divendres 10 de juliol, festa de Sant Cristòfol a la Palma d'Ebre. Com cada any, després de la missa a la plaça, es beneiran els vehicles.
- Dissabte 11 de juliol, III edició del Mirarock 2.0, amb l'actuació dels grups Els Catarres i Xeic!, entre d'altres. Hora: 23h Lloc: Castell de Miravet. Les entrades estaran a la venda a l'Ajuntament de Miravet i ja es poden comprar a www.codetickets.com
- Dissabte 25 de juliol, presentació del poemari "Trencadís nocturn i altres inèdits", de Xavier Martín Arruabarrena. Lloc: la Palma d'Ebre
- L'Espona inicia un nou cicle de Xarrades a la fresca, que, com sempre, seran els divendres a la placeta de l'Església Romànica. El mes de juliol ja n'hi ha dues de previstes: 24 de juliol, xarrada sobre els Vins del Priorat, a càrrec de Montse Nadal. I el següent divendres, dia 31, Jaume Masip parlarà dels Castells de Flix.
- Com cada estiu, enguany es farà efectiu el cobrament de les quotes anuals de socis i sòcies. Aprofitem per demanar-vos que, si heu canviat el número de compte, ens ho comuniqueu tan aviat com sigui possible, per estalviar-nos problemes administratius. Moltes gràcies.

El nucli urbà de la Palma d'Ebre, un patrimoni humà a l'abast

A la darrera assemblea de l'Espona, que va tenir lloc el passat 30 de maig, el president de l'entitat va explicar la col·laboració que s'establirà els propers mesos amb l'Associació Cultural La Cana de Flix. Primer, ells col·laboraran en dos de les nostres activitats. El 31 de juliol, en Jaume Masip, membre de La Cana, participarà en el XVè cicle de xarrades a la fresca, amb una xarrada sobre els tres castells de Flix, i el 12 d'agost tindrà lloc l'excursió d'enguany, que consistirà a visitar el castell carlista i el refugi antiaeri de Flix, de la mà de membres de La Cana. Posteriorment, nosaltres participarem en l'activitat que La Cana organitza amb el nom de "Coneguem els nostres veïns", en el marc de les Jornades de Patrimoni Històric que organitzen anualment, anant a Flix, el dissabte 31 d'octubre, a fer-hi una xarrada sobre les nostres festes de recuperació d'activitats, i l'endemà, l'1 de novembre, realitzant una visita pel nucli urbà de la Palma per als membres de La Cana.

Aquest fet, el de repetir la visita pel nucli urbà que vam fer fa dos anys, el contingut del qual va servir de base per a l'elaboració de l'opuscle de 2014, i del possible interès que pugui tenir per a persones de fora del poble, com són els membres de La Cana, la visita del nucli urbà de la Palma, m'ha fet valorar l'oportunitat de profunditzar en una de les idees que ens va impulsar a organitzar aquella activitat, en el seu moment, i que no és una altra que el convenciment que el nucli urbà de la Palma té un valor patrimonial, que cal conèixer i valorar, tant de portes endins com de cara al visitant. En aquest sentit, en un paràgraf de la introducció de l'opuscle *La Palma d'Ebre, itinerari pel nucli urbà es deia*: "La Palma no és un poble de postal, com alguns de l'entorn que van quedar deshabitats i posteriorment han estat reconstruïts. Ans al contrari, ha estat i és un poble ben viu, i així ho demostren les grans transformacions que ha patit, sobretot en el darrer segle, i que trobareu descrites al text".

Efectivament, a casa nostra, sovint es dona la paradoxa que els pobles que s'han mantingut més vius, com seria el cas de la Palma, són els que apareixen més transformats. En canvi, aquells que presenten un aspecte aparentment més conservat ho fan perquè havien quedat força deshabitats, i més recentment han estat recuperats per al turisme o la segona residència. En aquests pobles, l'alliberament dels habitatges pel despoblament ha possibilitat la conversió dels immobles en habitatges secundaris, en ser adquirits per persones foranes que els han rehabilitat com a segona residència. I és que, a diferència d'altres països europeus –el cas holandès esdevindria paradigmàtic, en aquest sentit–, en el nostre país generalment no s'ha conservat el patrimoni urbà construït. Així doncs, ens trobem que els petits nuclis rurals, on s'ha impulsat la restauració de moltes de les edificacions, per la qual cosa apareixen molt endreçats i arranjats físicament, estan pràcticament desproveïts de vida social i comunitària, i presenten una utilització del teixit urbà molt diferent, entre setmana, quan apareixen gairebé tancats, o els caps de setmana, quan s'omplen d'activitat. Aquestes circumstàncies fan que a aquests pobles, popularment, se'ls anomeni com a "pobles pessebre". Aquesta és una tendència que s'ha produït molt, per exemple, al Baix Empordà, en una sèrie de pobles (Pals, Peratallada, Palau-sator, etc.) que segurament són molt presents en l'imaginari col·lectiu, però que també s'ha donat a l'Alt Empordà, a petits pobles com Sant Mori, però també a les parts més centrals de nuclis més grans, com Torroella de Fluvià, Riumors o Viladamat. Sense anar més lluny, a Sant Martí d'Empúries, el petit llogarret que en el seu moment va ser la capital del Comtat d'Empúries i que avui dia pertany administrativament a l'Escala, la majoria de les edificacions han estat restaurades per adaptar-les a la funció de segona residència o d'allotjament turístic. A la nostra zona, probablement el cas més clar d'aquest tipus de procés seria el del poble de Siurana. Així, aquestes dinàmiques de recuperació, que podrien respondre a un cert canvi en les preferències i els cànons de la societat, sovint comporten una reinvençió, ja que en certa manera suposen la recuperació d'un passat avui desaparegut, i fins i tot una certa idealització, amb la preeminència de l'arquitectura de la pedra –estèticament tan atractiva– com a element més característic i, per tot això, constitueixen una clara tematització de l'espai urbà.

El nucli de la Palma pot estar més o menys arreglat, tant des del punt de vista dels espais públics com pel que fa a les construccions (això és un altre debat), però està clar que no es correspon amb aquest model al que ara feia referència. Per tant, pot ser d'interès per algú que no hi estigui vinculat visitar i conèixer, de primera mà, les vicissituds per les quals ha passat el poble? No és una pregunta de resposta fàcil. Des d'instàncies comarcals es porta anys fent-se la mateixa pregunta, respecte al conjunt de la comarca, i segur que la mateixa pregunta, o molt similar, se la fan altres territoris de característiques similars al nostre. Personalment, crec que sí, que aquest interès existeix, tenint en compte les darreres demandes turístiques, que es caracteritzen per comportaments més individualitzats i exigents, i que es relacionen amb l'interès per conèixer la identitat i la cultura dels llocs que es visiten. En tot cas, activitats com la sortida de l'estiu del 2013, la publicació de l'opuscle de 2014, o l'itinerari que farem ara poden contribuir a valoritzar i donar a conèixer aquest patrimoni, que no és només construït, sinó que és també, i sobretot, humà.

Sergi Cuadrado Ciuraneta
Geògraf, UAB

Si voleu participar-hi *posant Reble* ens podeu fer arribar els vostres articles:

- Posant-vos en contacte amb qualsevol membre de la junta.
- Per correu ordinari o per correu electrònic.

Els articles hauran de ser en català, preferiblement en format digital, mecanografiats a espai senzill, lletra Arial 10 i en programa Word, i hauran de tindre una extensió màxima d'una pàgina.

L'Espona no es fa responsable de les opinions expressades en l'article.